

Oikeuspoliittinen
tutkimuslaitos

Miehet väkivallan uhreina ja tekijöinä

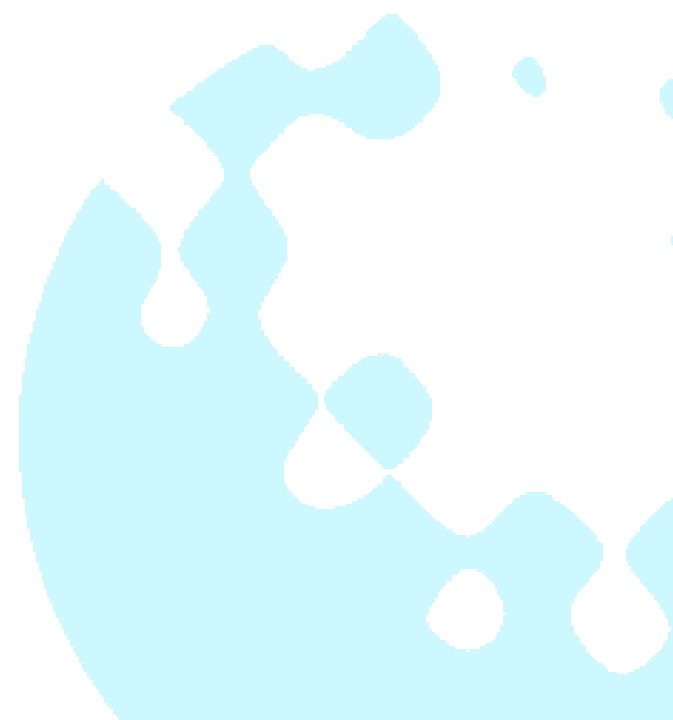
Paikallisen turvallisuussuunnittelun valtakunnallinen seminaari

Pori 26.1.2010

Venla Salmi

Tutkija, KT

Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos

Esityksen rakenne

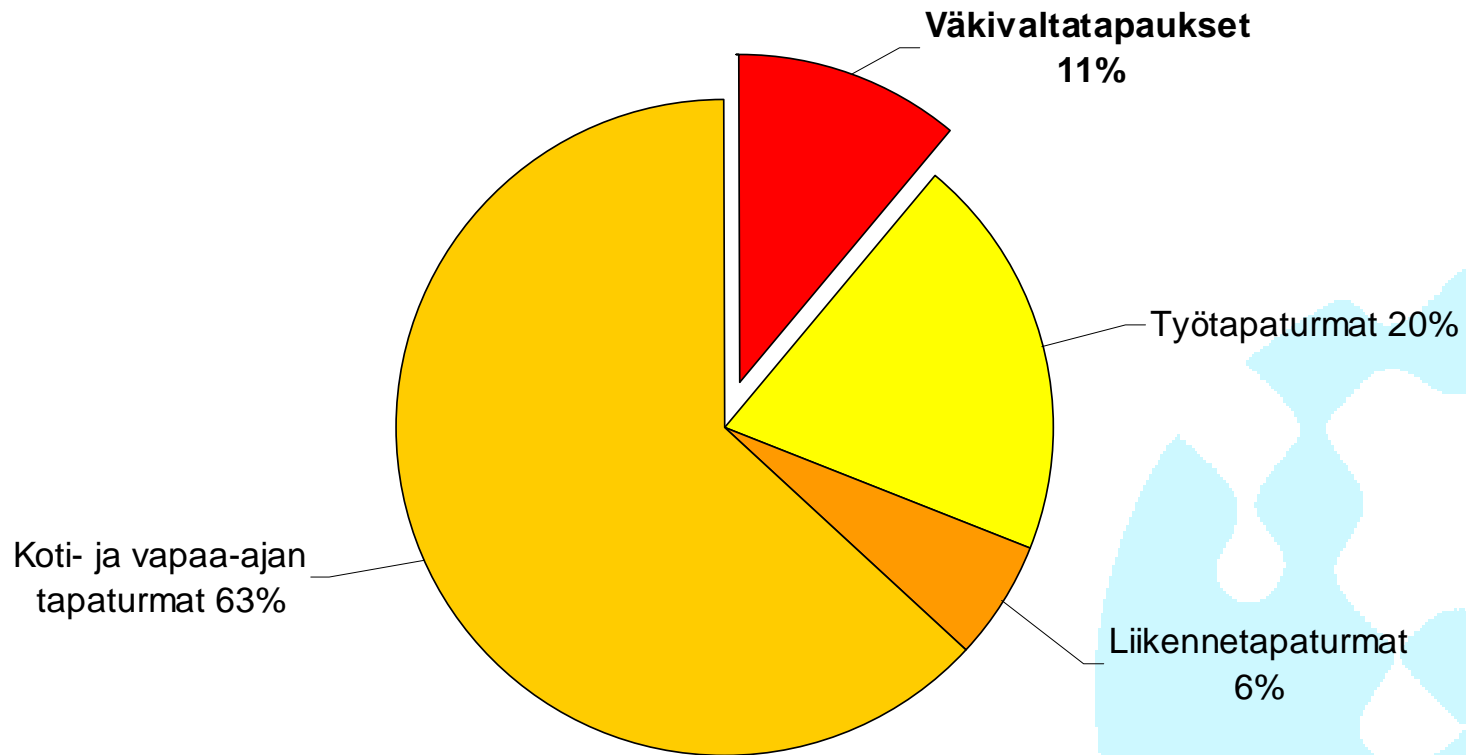
- Väkivallan määrä ja rakenne
- Keihin väkivalta kohdistuu ja ketkä sitä tekevät?
- Väkivallan määrällinen kehitys
- Väkivallan kasautuminen
- Väkivallan syyt
- Väkivallan torjunta

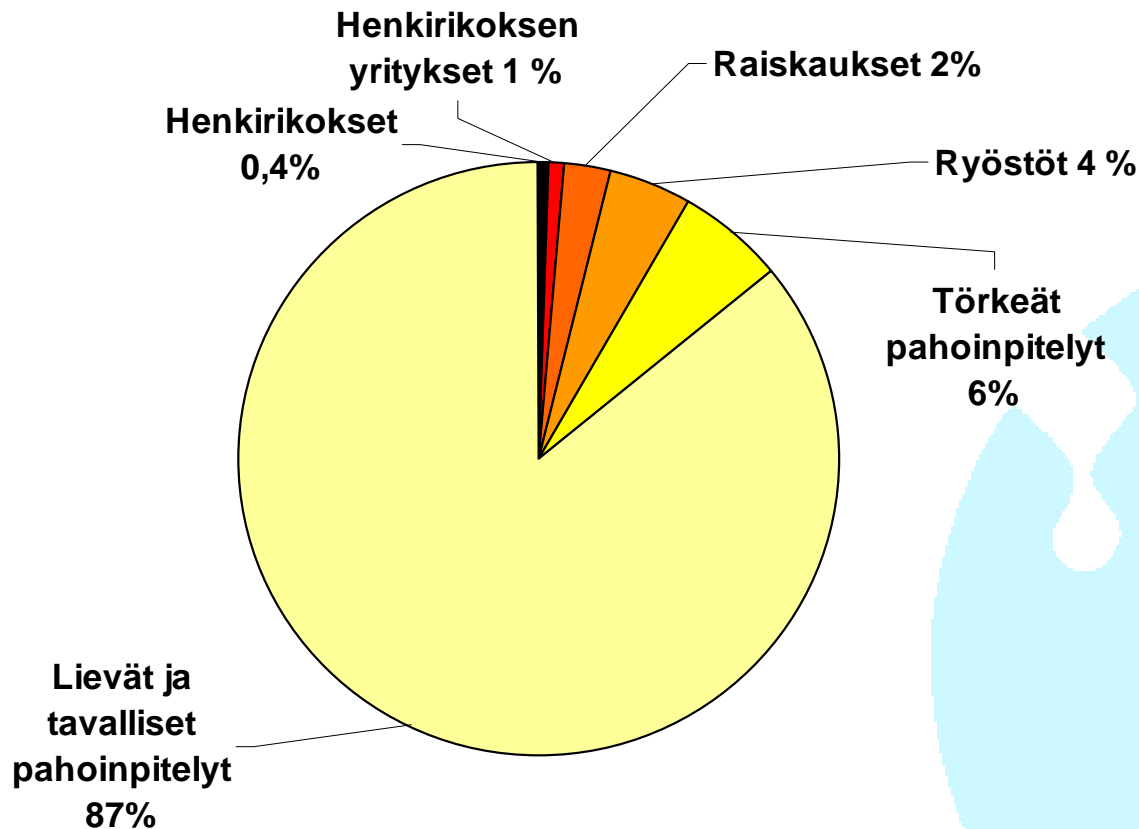
Fyysisen vamman aiheuttaneet tapaturmat ja väkivalta 2006

(Lähde: THL/ KTL)

Poliisin tietoon tulleen väkivaltarikollisuuden jakautuminen eri rikoslajeihin

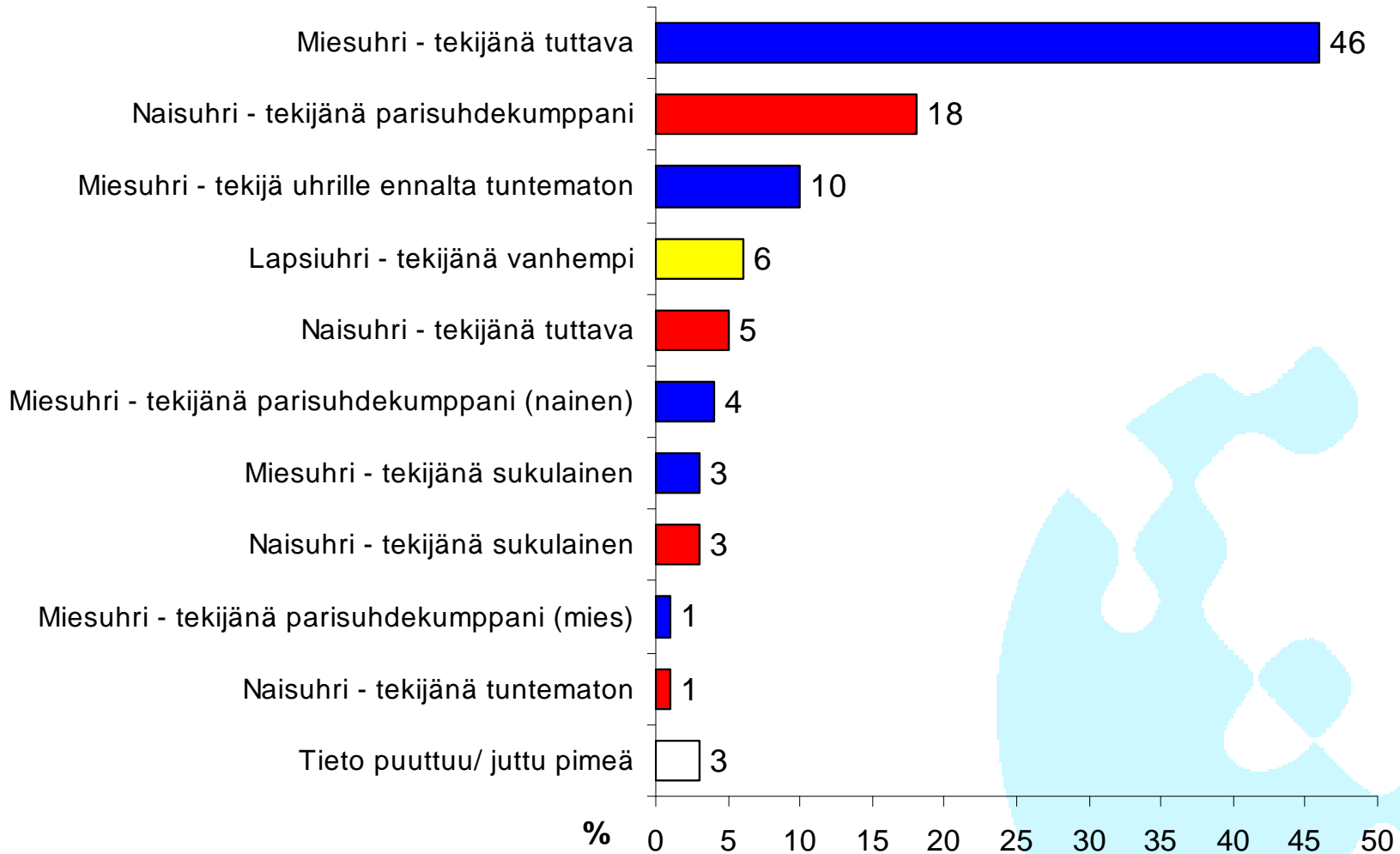

Kokonaisuutena tarkastellen väkivalta kohdentuu:

- Lapsiin ja nuoriin (erityisesti lievempi väkivalta)
- Miehiin
- Syrjäytyneisiin, usein alkoholin väärinkäyttäjiin
- Väkivallan tekijöihin (uhrit ja tekijät usein samoja henkilöitä)

Suomalaisen henkirikollisuuden rakenne 2003-2007 (Lähde: OPTL)

Suomalaisen henkirikollisuuden piirteitä

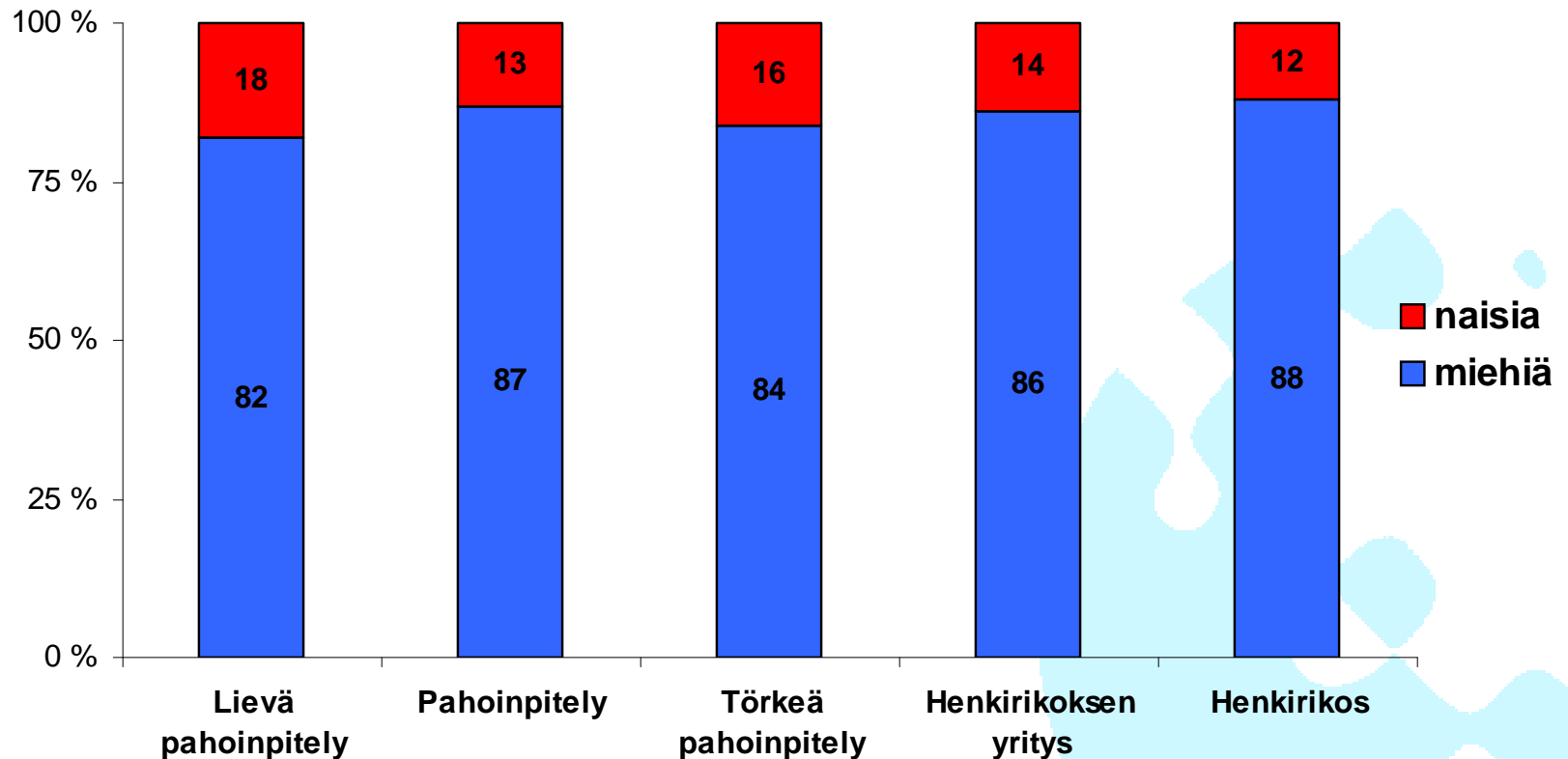
- Suurin osa tekijöistä (88 %) ja uhreista (71 %) miehiä (2000-luku)
- Merkittävässä määrin syrjäytyneiden ja alkoholisoituneiden miesten keskinäistä väkivaltaa (alkoholikäyttötilanteissa)
- Aikuisten välisissä henkirikoksissa 71 %:ssa tapauksista kaikki osapuolet olivat rikoshetkellä humalassa ja 85 %:ssa tapauksista ainakin yksi osapuolista oli humalassa (2002–2007)
- Myös parisuhdetapoissa kytkös osapuolten sosiaaliseen syrjäytymiseen ja alkoholin väärinkäyttöön on voimakas
- 80 % naisiin kohdistuvissa parisuhdetapoissa jompikumpi osapuolista oli humalassa, 60 % tapauksista molemmat
- Muihin pohjoismaihin nähden korkea henkirikollisuuden taso selittyy pääosin alkoholisidonnaisella väkivallalla – työssä käyvän väestön henkirikostasoissa ei juurikaan eroja

Miesten ja naisten osuudet väkivallan tekijöistä

Poliisin tietoon tullut rikollisuus 2008

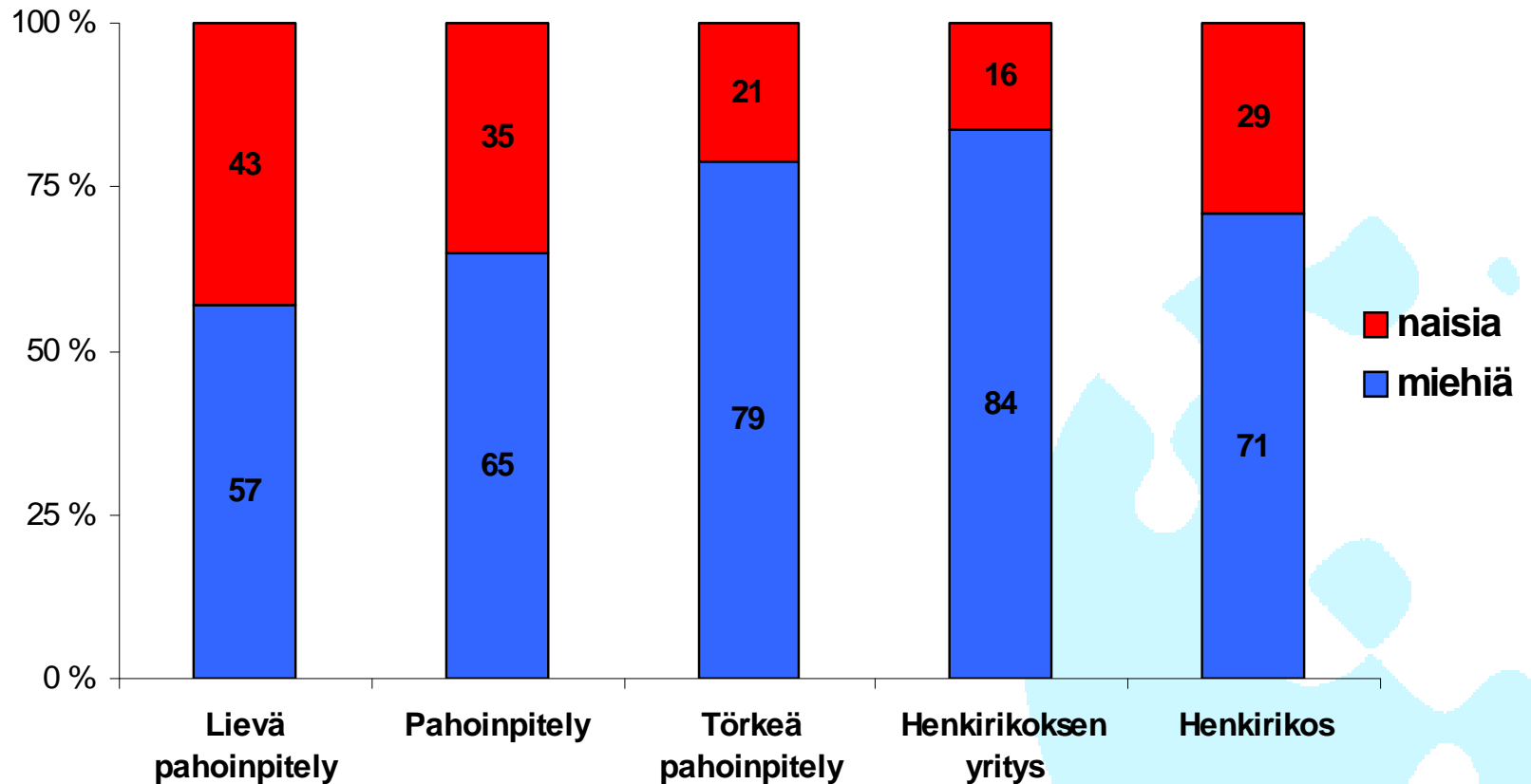
(Lähde: Tilastokeskus)

Miesten ja naisten osuudet väkivallan uhreista

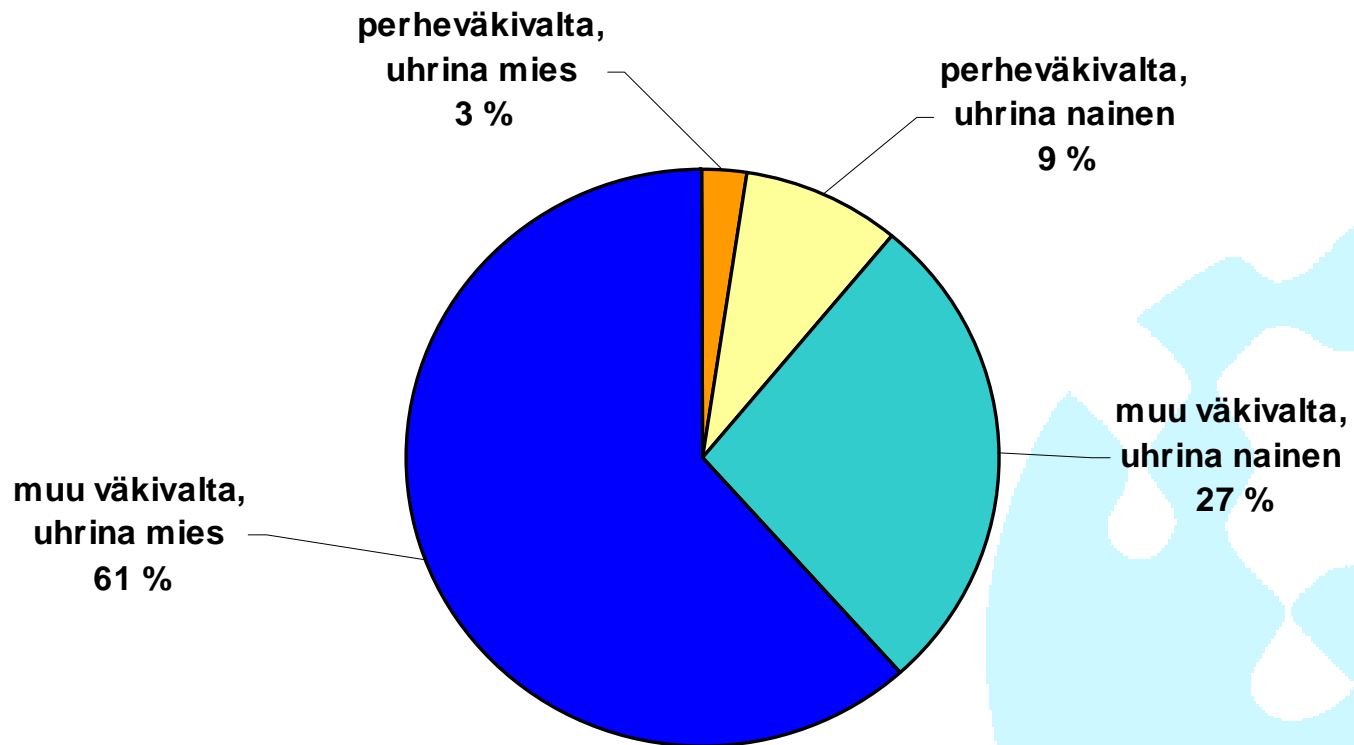
Poliisin tietoon tullut rikollisuus 2007
(Lähde: OPTL / RTST-rekisteri)

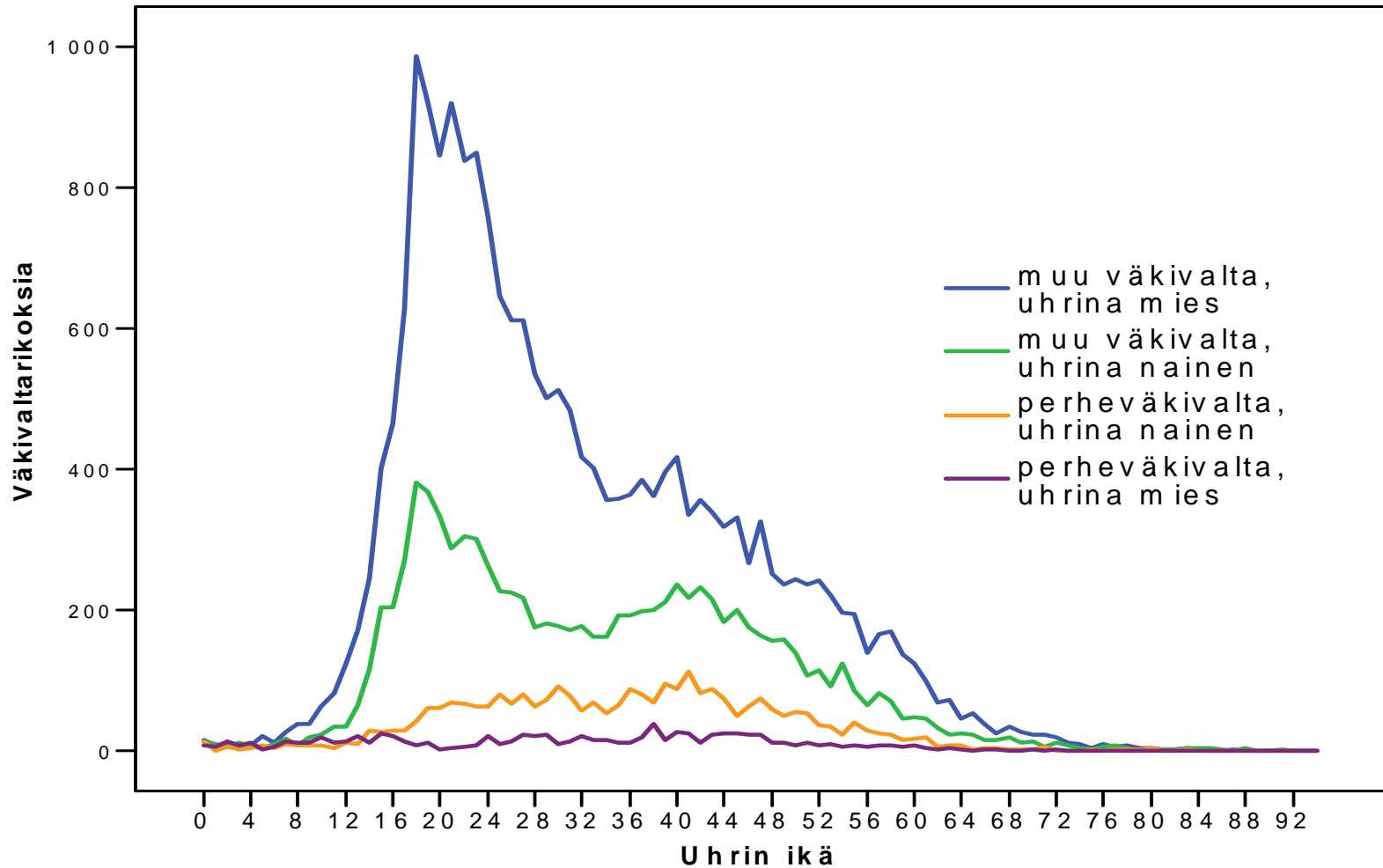
Perheväkivallan osuus poliisin tietoon tulleista väkivaltarikoksista

(Lähde: OPTL / RTST-rekisteri vuosi 2007)

Väkivallan uhrit ja ikä: suurin osa väkivallasta kohdistuu nuoriin ikäryhmiin ja on muuta kuin perheväkivaltaa (Lähde: OPTL / RTST-rekisteri)

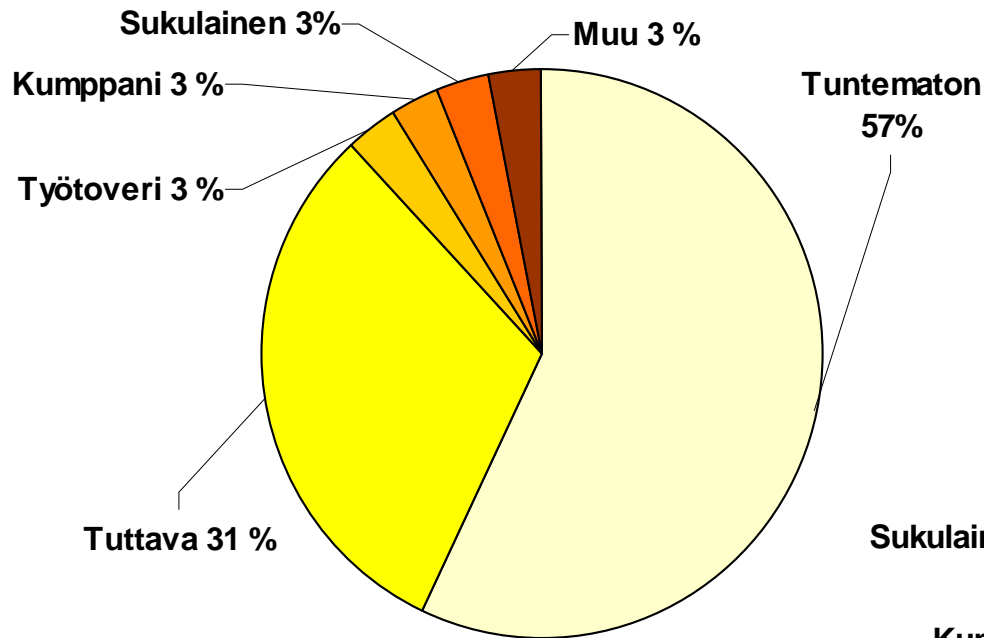

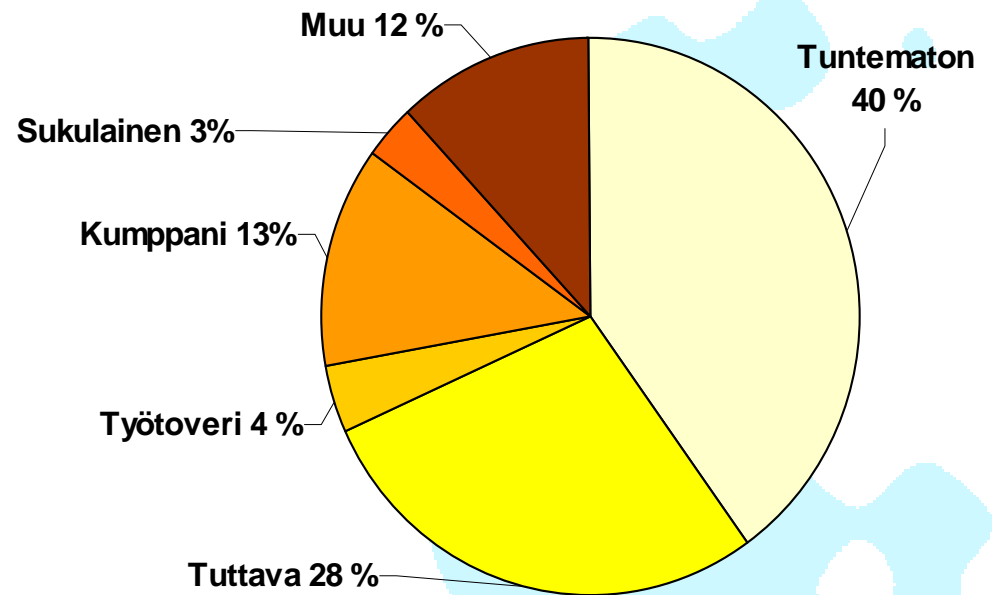
Kuka oli väkivallan tekijä?

(Lähde: OPTL/ Kansallinen uhritutkimus 2006)

MIEHIIN KOHDISTUNUT VÄKIVALTA

NAISIIN KOHDISTUNUT VÄKIVALTA

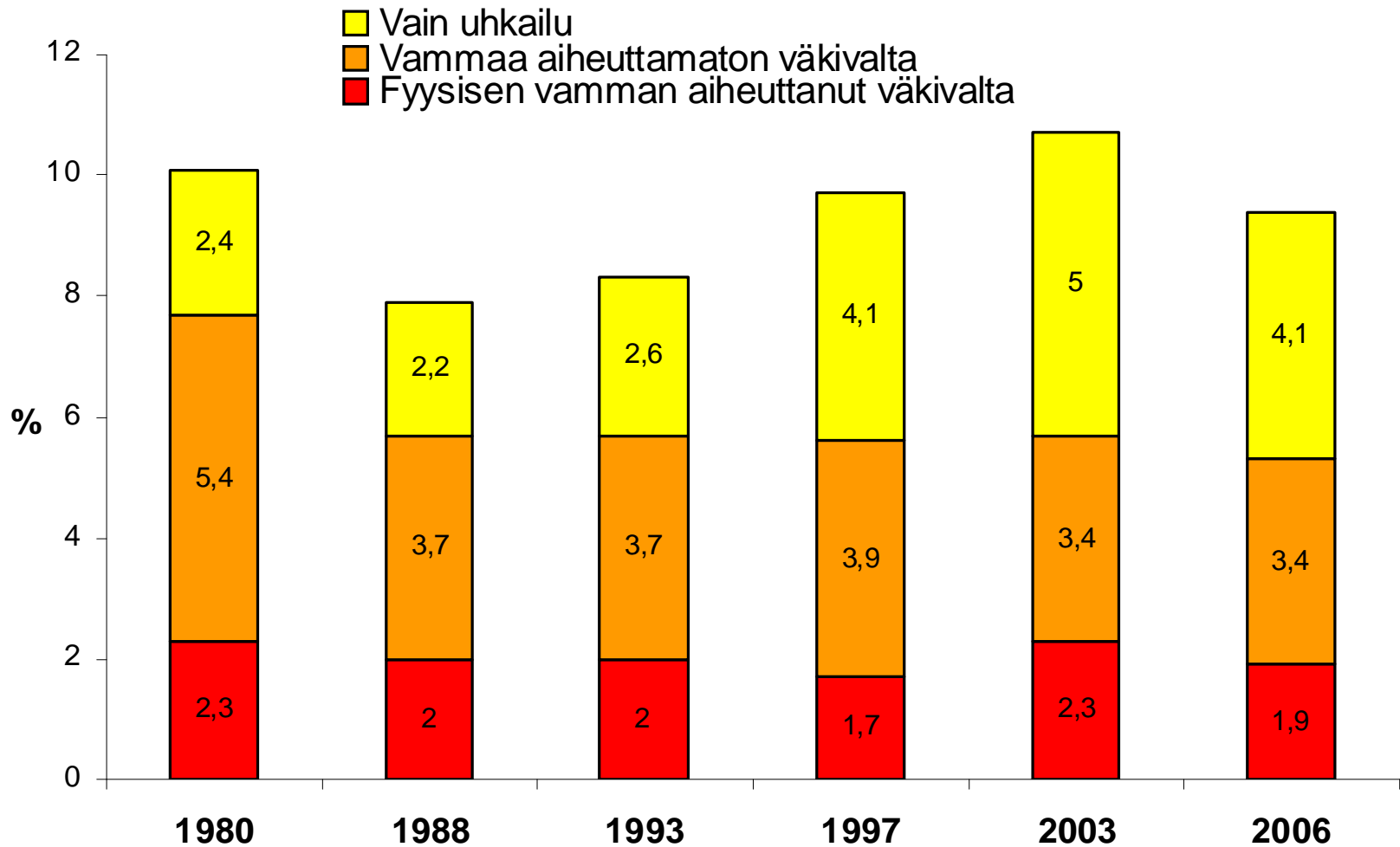

Väkivallan kehitystrendit

- **Väkivallan vähentyneet muodot**
 - Katuväkivalta
 - Henkirikollisuus (hieman)
 - Vanhempien lapsiin/nuoriin kohdistama kuritusväkivalta
- **Väkivallan lisääntyneet muodot**
 - Työpaikkaväkivalta
 - Nuorten keskinäinen väkivalta ja kiusaaminen
 - 18-20-vuotiaiden vakavat väkivallanteot
 - kouluampumiset

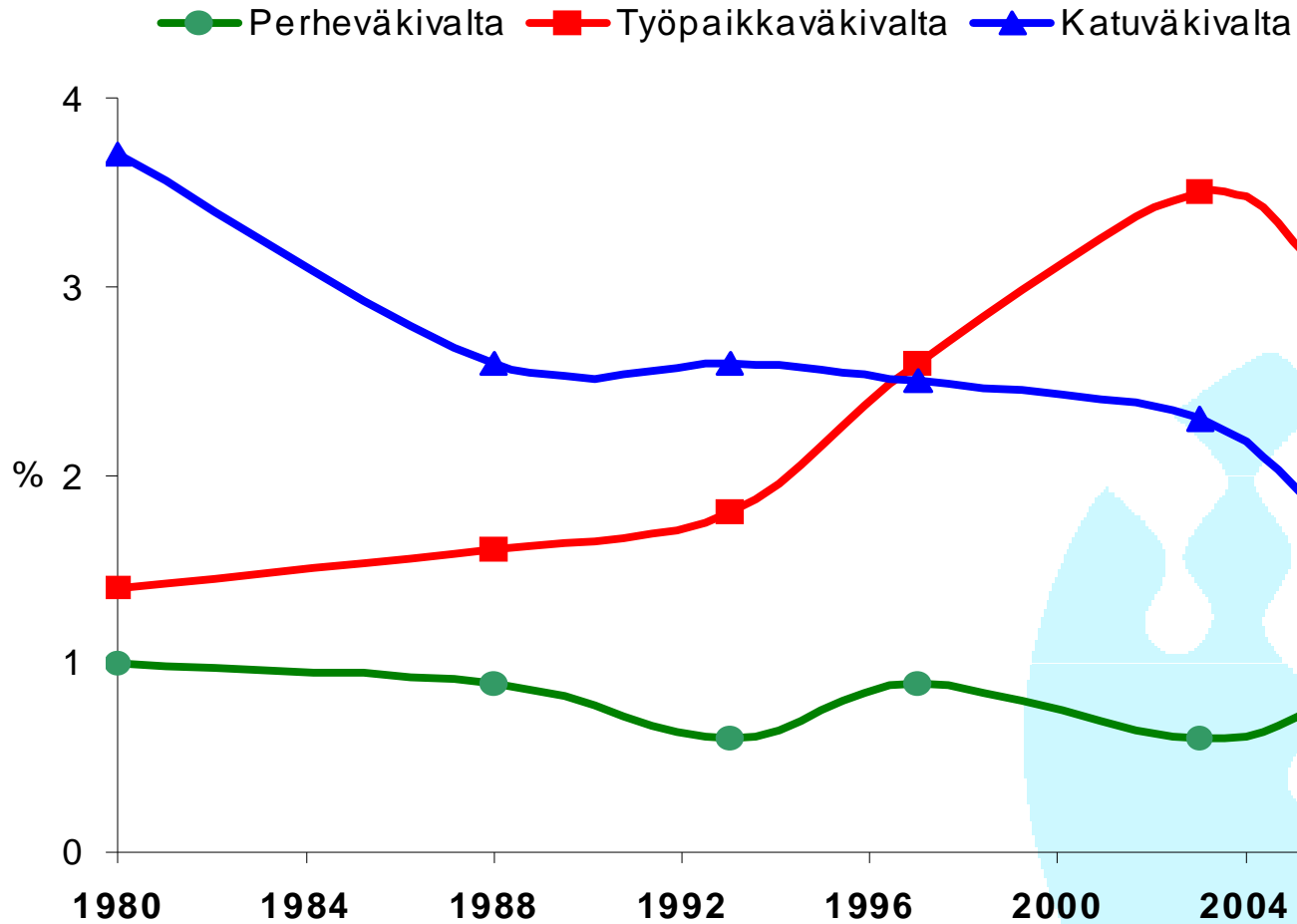

Uhrikokemusten kehitys 1980-2006, 15-74-vuotiailla (OPTL/Kansallinen uhritutkimus)

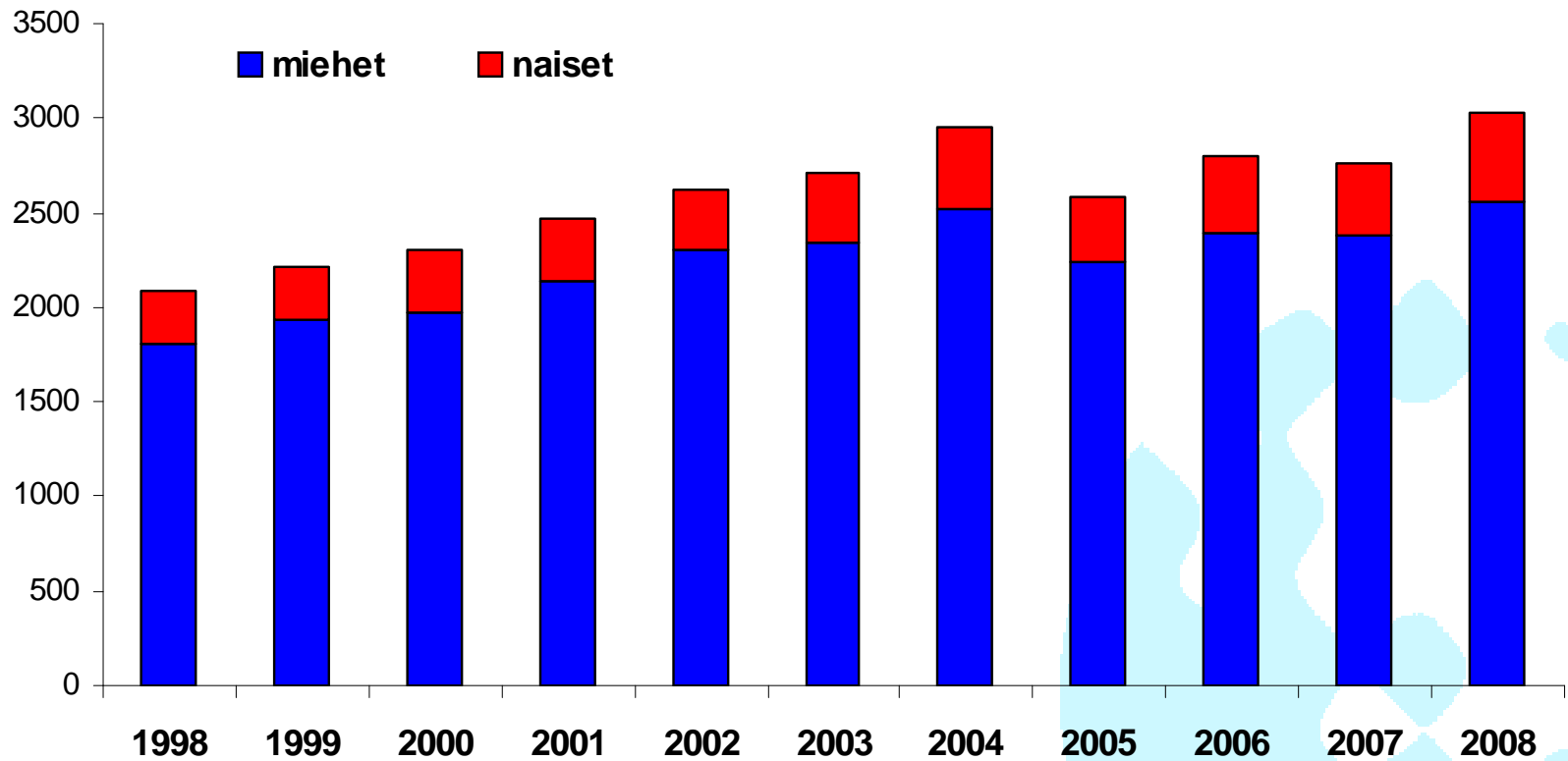
Eräiden väkivaltatyypin kohteeksi joutumisen kehitys, % 15-74-vuotiaista 1980-2006 (OPTL/Kansallinen uhritutkimus)

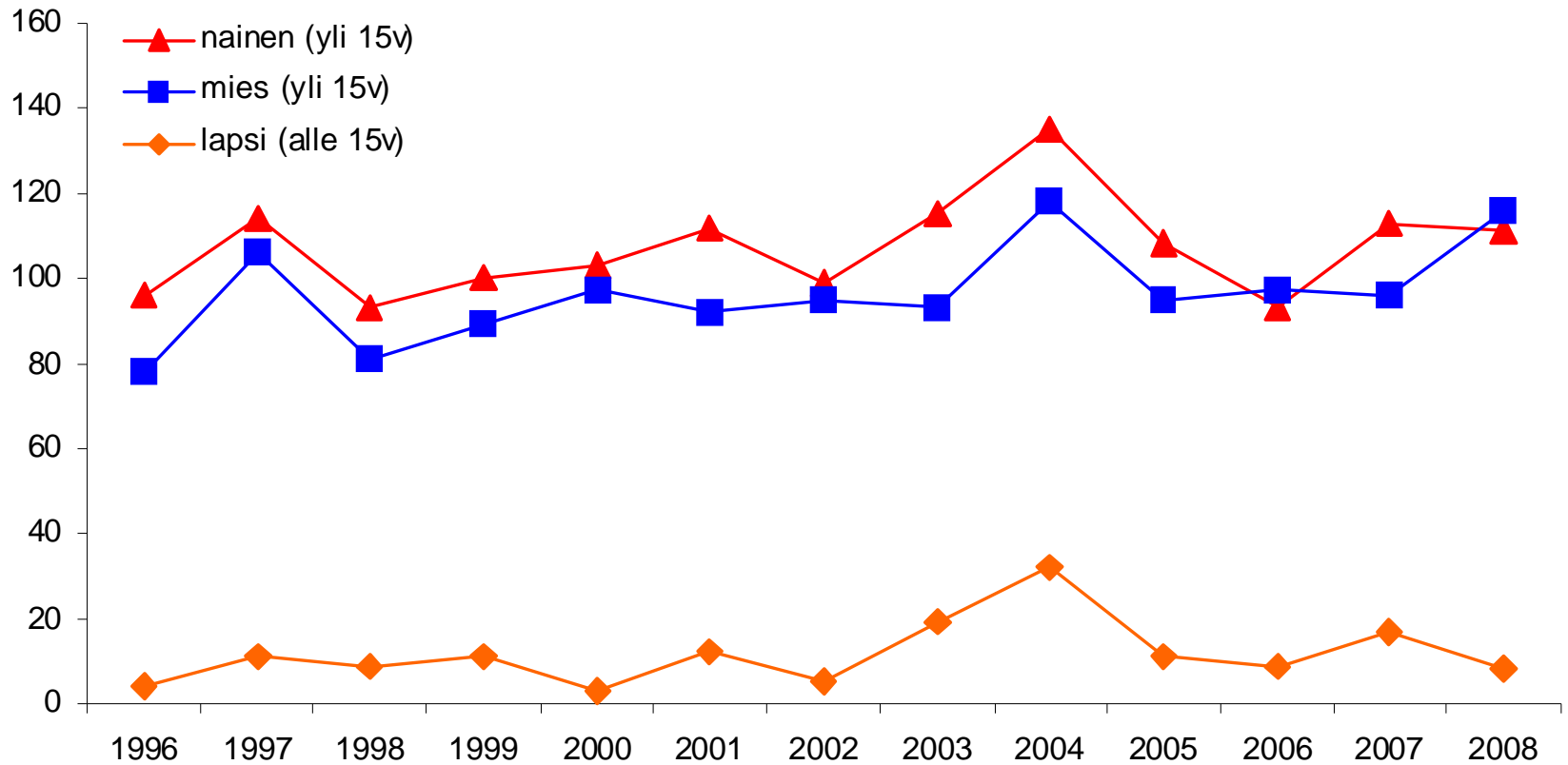
Törkeiden pahoinpitelyiden ja henkirikosten yritysten kehitys (syylliseksi epäiltyjä)

(Lähde: Tilastokeskus)

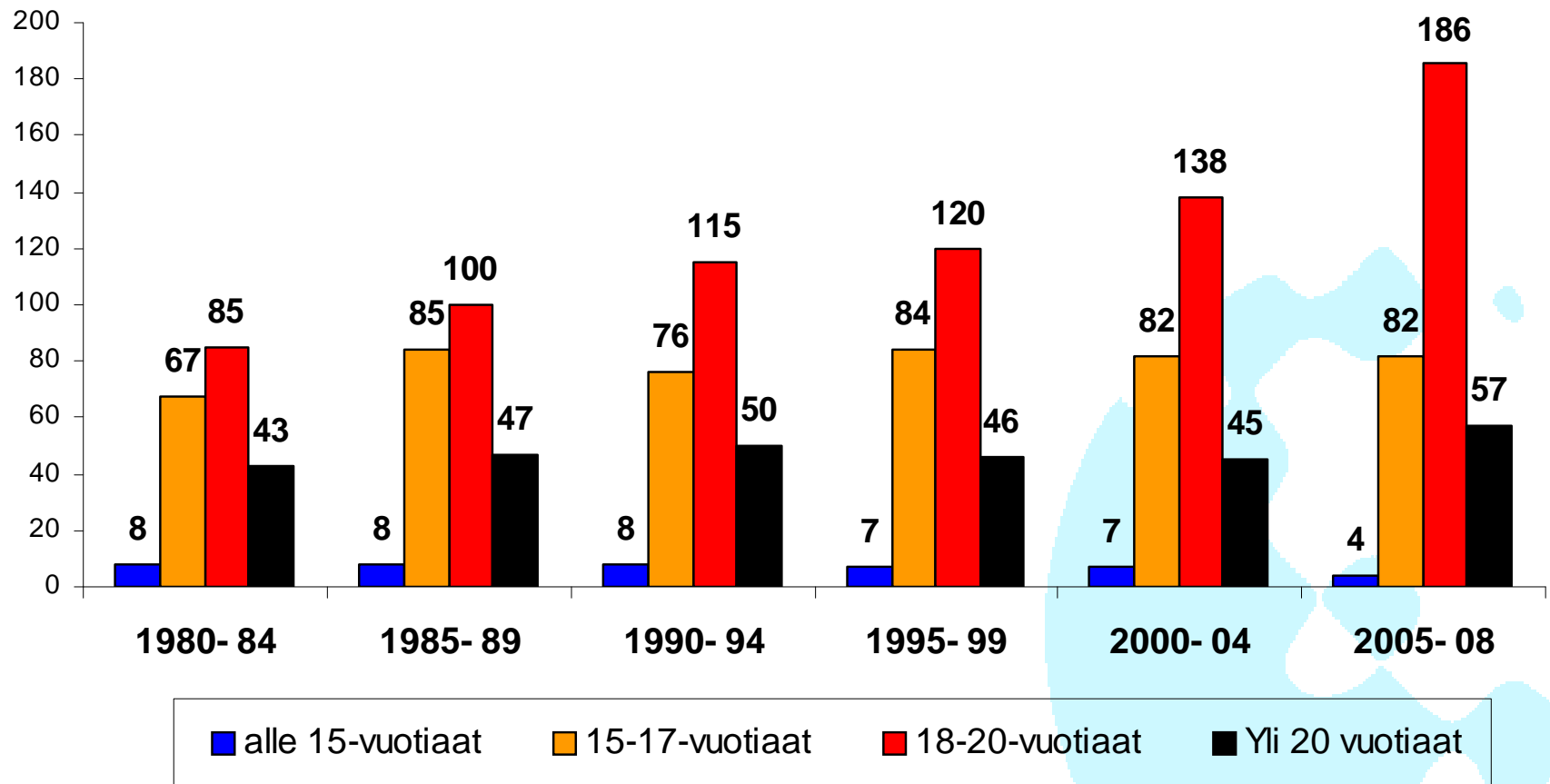

Perheväkivallan uhrin 1996-2008: Ruokakunnan sisäisten törkeiden pahoinpitelyiden ja henkirikoksen yritysten kehitys (Lähde: Tilastokeskus)

Poliisin tietoon tulleiden törkeiden pahoinpitelyiden ja henkirikosten yritysten kehitys (tekijöitä ikäryhmän 100 000 henkeä kohden)

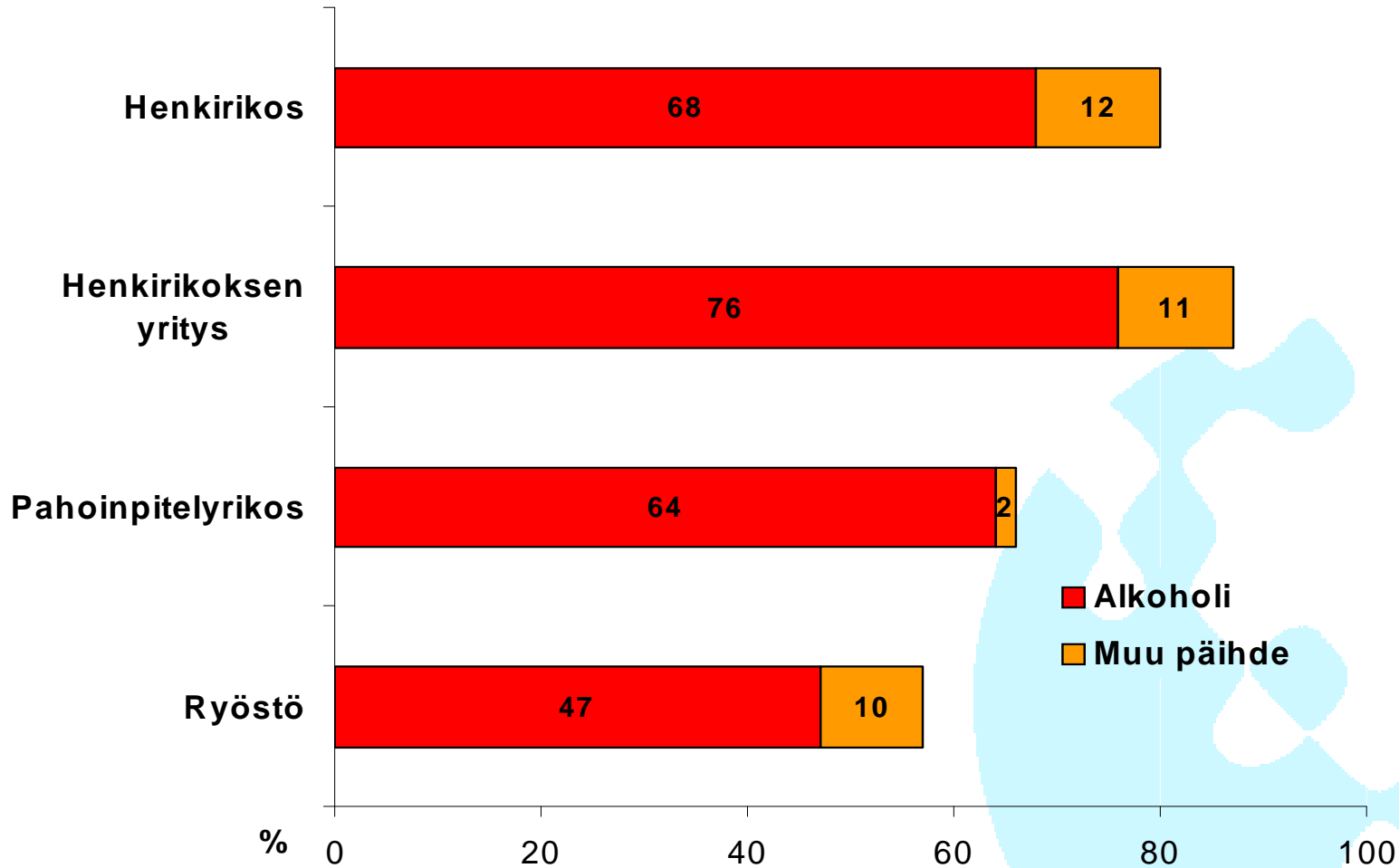

Väkivallan syistä tiedetään paljon

- Eri tieteenaloilta kertynyt runsaasti hyödynnettävää tutkimustietoa
- Yksilökohtaiset tekijät: aggressioalttius, itsekontrolli, päihderiippuvuus, mielenterveysongelmat, perinnöllisyys
- Sosiaaliset tekijät: sosiaalinen kontrolli, väkivalta-asetteet, oppiminen, lapsuusajan kokemukset
- Rakenteelliset tekijät: hyvinvoinnin taso, syrjäytyminen, alkoholin saatavuus, tukiverkostot
- Tilannetekijät: virallinen ja epävirallinen kontrolli, tilaisuusrakenne

Päihteen vaikutuksen alaisena tehtyjen tekojen osuus vuosina 2005-2008 poliisin tietoon tulleista rikoksista (Lähde: OPTL / RT- katsaus)

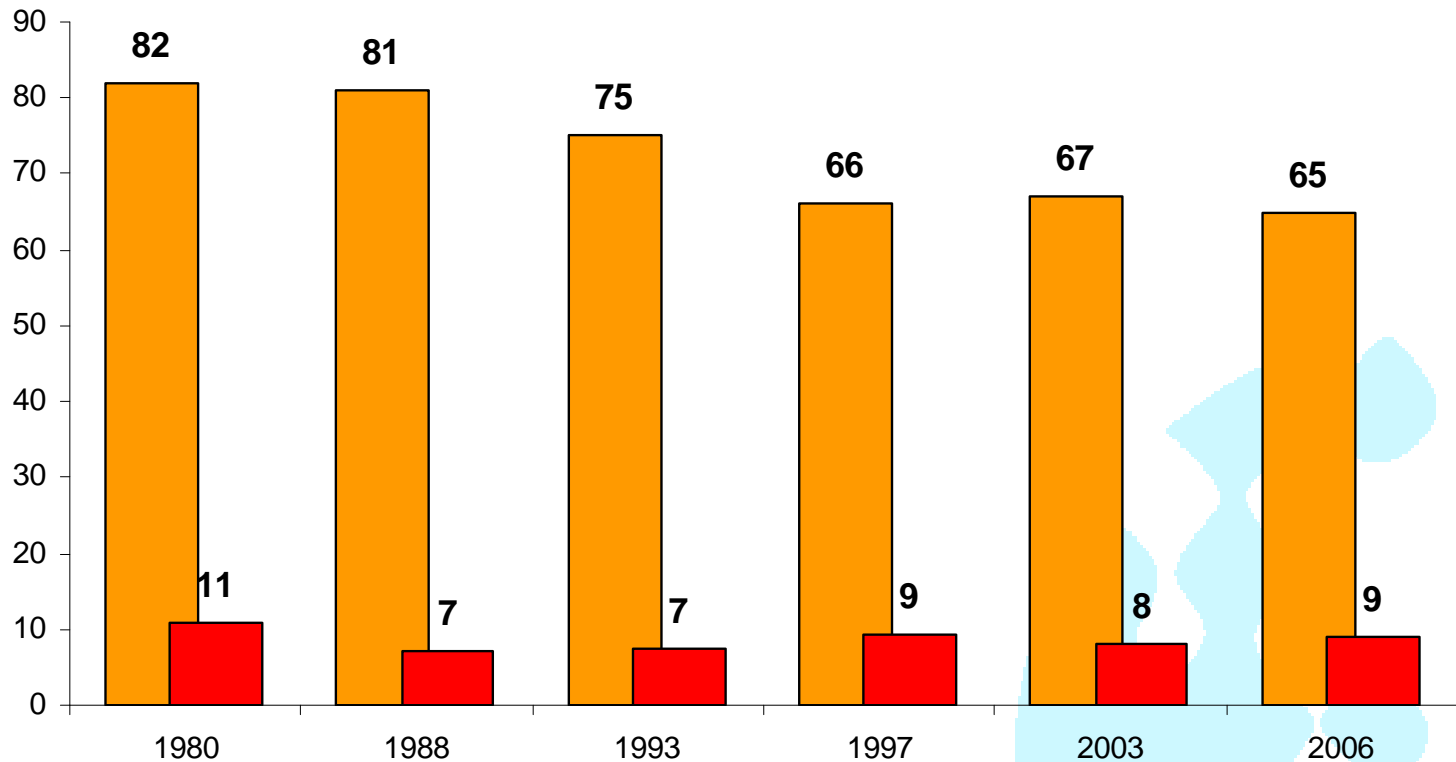

Väkivalta kasautuu

- Pieni osa populaatiosta tekee suuren osa teoista
- Yksilöiden väkivalta-alttius ilmenee monimuotoisesti ja eri ympäristöissä
- Samat henkilöt ovat usein väkivallan tekijöitä ja uhreja
- Sekä väkivallan tekeminen ja uhrikokemukset kasautuvat voimakkaasti alempiin sosiaaliluokkiin
- Kasautuneeseen väkivaltaan liittyy tyypillisesti myös muita ongelmia (työttömyys, päihderiippuvuus, alhainen koulutustaso, sosiaalinen syrjäytyminen)

Suurin osa väkivaltakokemuksista kasaantuu pienelle joukolle ihmisiä (Lähde: OPTL/ Kansallinen uhritutkimus)

- Vähintään 10 tekoa (12kk aikana) kokeneiden osuus väkivaltakokemuksista
- Vähintään 10 tekoa (12kk aikana) kokeneiden osuus uhreista

Väkivallan torjunnan monitasoisuus

- Syyt – tilannetekijät - seuraukset
 - Syihin ja riskitekijöihin puuttuminen
 - Tilannetorjunta
 - Tilanteiden jatkohoito, uusinnan ehkäisy
- Toimien kohdentaminen
 - Koko väestöön suunnatut toimet (←vaikutus riskiryhmiin?)
 - Tunnettuihin riskiryhmiin suunnatut toimet

Torjunnan perusteet

- **Monitieteellinen tutkimustieto väkivallasta ja sen syistä**
 - Yksipuolinen kuva ilmiöstä estää tehokkaan torjunnan
- **Tieteelliset kriteerit täyttävillä menetelmillä tutkitut käytännöt**
 - Interventioiden/ohjelmien vaikutusarviointi
- **Viranomaisten (poliisi, sosiaalitoimi ym.) toimintaedellytysten säännöllinen kartoittaminen ja päivittäminen**
 - Yhteistyön sujuvuus, esteettömyys ja tiedonkulku

Keskeisiä ongelmakohtia

- Väkivallan kokonaisuuden ja kasautumisen huomioiminen torjunnassa
- Väkivaltailmiön viipalointi erillisiin osa-alueisiin ongelmallista
- Asiantuntijuuden sirpaloituminen
- Kenen ääntä kuunnellaan?

Torjuntakeinoja

- Alkoholin kulutuksen ja saatavuuden säätely
- Syrjäytymisen ehkäiseminen (myös lapsilla ja nuorilla)
- Mielensterveyspalveluiden turvaaminen
- Riskiryhmien tiedostaminen
- Tilannetorjunnan mahdollisuuksien ymmärtäminen ja hyödyntäminen
- Viranomaisyhteistyön ja tiedonkulun kehittäminen

Oikeuspoliittinen
tutkimuslaitos

Kiitos!

venla.salmi@om.fi

